مقاله پژوهشی
مجله دانشگاه علوم پزشکی رفسنجان
دوره ۲۳، تیر ۱۴۰۴، ۴۰۲-۳۹۰

طراحی و اعتباریابی بسته آموزشی توان‌مندسازی مربیان پیش دبستانی و بررسی اثربخشی آن در رشد هیجانی کودکان جهت ورود موفق به مدرسه: یک مطالعه میکس متد

مریم سلطانی‌نژاد[۱]، همام مؤیدفر[۲]، فاطمه نظری[۳]

دریافت مقاله: ۱۴۰۳/۱۱/۲۱ ارسال مقاله به نویسنده جهت اصلاح: ۱۴۰۳/۱۲/۲۰ دریافت اصلاحیه از نویسنده: ۱۴۰۴/۰۲/۲۴ پذیرش مقاله: ۱۴۰۴/۰۲/۲۷

چکیده

زمینه و هدف: برنامه‌های آموزش اولیه دوران کودکی اگر به‌خوبی طراحی شده باشند، می‌توانند اثرات مثبت، قابل توجه و طولانی مدتی بر کودکان داشته باشند. پژوهش حاضر با هدف طراحی و اعتبارسنجی بسته آموزشی توان‌مندسازی مربیان پیش دبستانی و تعیین اثربخشی آن در رشد هیجانی کودکان جهت ورود موفق به مدرسه انجام شد.

مواد و روش‌ها: روش پژوهش آمیخته بود. در بخش کیفی مصاحبه با ۱۵ نفر از مربیان شاغل در مراکز پیش دبستانی شهر تهران انجام شد. اعتبارسنجی بسته با روش‌های CVR (Content Validity Ratio) و CVI (Content Validity Index) Waltz و Bausell (۱۹۸۱) توسط ۱۵ نفر متخصصان برنامه‌ریزی درسی انجام شد. در بخش کمی نمونه شامل ۵۰ نفر از کودکان پیش دبستانی بود که به‌روش تصادفی انتخاب و در گروه آزمایش و کنترل (هر گروه ۲۵ نفر) جایگزین شدند. برای جمع‌آوری داده‌ها از پرسش‌نامه رشد هیجانی Greenspan (۲۰۰۲) استفاده شد. داده‌ها با استفاد از آنالیز واریانس دوطرفه با اندازه‌گیری‌های مکرر تجزیه و تحلیل شدند.

یافته‌ها: نتایج نشان داد بسته آموزشی توان‌مندسازی مربیان پیش دبستانی برای رشد هیجانی کودکان دارای چهار زیر مقوله شامل خودآگاهی هیجانی، دگرآگاهی هیجانی، تمیز هیجانات از یکدیگر و فنون تنظیم هیجان بود. نتایج اعتبارسنجی نشان داد مقدار CVR و CVI بسته تدوین شده به‌ترتیب بالاتر از ۰/۴۹ و ۰/۷۹ است. نتایج میزان اثربخشی نشان داد آموزش بسته توان‌مندسازی به‌طور معناداری بر افزایش رشد هیجانی کودکان پیش دبستانی مؤثر است ($P<۰/۰۰۱$، $F=۷۸/۰۳$).

نتیجه‌گیری: بر اساس مطالعه حاضر پیشنهاد می‌شود مربیان آموزش پیش دبستانی از الگوی آموزشی تدوین شده برای تقویت رشد هیجانی کودکان پیش دبستانی استفاده نمایند.

واژه‌های کلیدی: محتوای آموزشی، مربیان پیش دبستانی، رشد هیجانی، کودکان پیش دبستانی، مطالعه آمیخته

ارجاع: سلطانی‌نژاد م، مؤیدفر ه، نظری ف. طراحی و اعتبارسنجی بسته آموزشی توان‌مندسازی مربیان پیش دبستانی و بررسی اثربخشی آن در رشد هیجانی کودکان جهت ورود موفق به مدرسه: یک مطالعه آمیخته. *مجله دانشگاه علوم پزشکی رفسنجان*، سال ۱۴۰۴، دوره ۲۴ شماره ۴، صفحات: ۴۰۲-۳۹۰.

۱- دانشجوی دکترای روان‌شناسی تربیتی، واحد زنجان، دانشگاه آزاد اسلامی زنجان، ایران
۲- (نویسنده مسئول) استادیار، گروه روان‌شناسی، واحد زنجان، دانشگاه آزاد اسلامی زنجان، ایران
۳- استادیار، گروه روان‌شناسی، واحد زنجان، دانشگاه آزاد اسلامی زنجان، ایران
تلفن: ۰۲۴-۳۳۴۶۹۵۰۰ پست الکترونیکی: **Moayedfar@iau.ax.ir**

[Downloaded from journal.rums.ac.ir on 2026-11-23]
[DOI: 10.61186/jrums.24.4.390]

مقدمه

در دوره پیش دبستانی کودکان با محیط آموزشی جدیدی روبه‌رو می‌شوند و مهارت‌ها، دانش‌ها و تجربیاتی را کسب می‌کنند که در طول سال‌های تحصیلات بعدی به آن‌ها کمک خواهد کرد (۱). در طی این دوره، کودکان با توسعه شخصیت خود و هویت فردی خود آشنا می‌شوند. آن‌ها مهارت‌های اجتماعی، هیجانی و تفکری خود را تقویت می‌کنند. دوره پیش دبستانی به کودکان کمک می‌کند تا آمادگی لازم برای ورود به مدرسه را پیدا کنند (۳-۲). کودکان با مفاهیم جدیدی مانند شمارش، مفاهیم هندسی، الگوها و مسائل معمولی آشنا می‌شوند. این مفاهیم توسعه ذهنی و شناختی کودک را تقویت می‌کنند و زمینه را برای یادگیری دانش‌های پیشرفته‌تر در سال‌های بعدی فراهم می‌کنند (۴). رشد هیجانی در دوره پیش دبستانی، بخش مهمی از توسعه کودکان است که بر تمامی جوانب زندگی آن‌ها تأثیر می‌گذارد. رشد هیجانی در دوره پیش دبستانی به کودکان کمک می‌کند تا خودآگاهی درباره احساسات و وضعیت‌های خود را پیدا کنند. آن ها شناخت بهتری از احساسات خود مانند خوشحالی، ناراحتی، ترس و خشم پیدا می‌کنند و یاد می‌گیرند که احساسات خود را به درستی بیان کنند و مدیریت کنند (۵).

در حال حاضر به طور گسترده پذیرفته شده است که برنامه‌های آموزش اولیه دوران کودکی (Early Childhood Education; ECE) اگر به خوبی طراحی شده باشند، می‌توانند اثرات مثبت، قابل توجه و طولانی مدتی بر کودکان داشته باشد (۶). دسترسی همگانی به مراقبت‌های اولیه با کیفیت تا سال ۲۰۳۰ یکی از اهداف توسعه پایدار است و در سطح جهانی، ثبت نام در آموزش پیش دبستانی به سرعت در حال افزایش است. ثبت نام از ۲۹ درصد در سال ۱۹۹۰ به ۴۹ درصد در سال ۲۰۱۵ افزایش یافته است (۷). اگر این برنامه‌ها از کیفیت خوبی برخوردار نباشند، ممکن است مزایای کمی برای رشد کودک داشته باشند و حتی می‌توانند نسبت به مراقبت در خانه پایین‌تر باشند (۹-۸).

آماده‌سازی کودکان در دوره پیش دبستانی برای ورود به مدرسه بسیار مهم است و برخی مطالعات نشان داده است که کودکانی که در این دوره آماده‌سازی شده‌اند، عملکرد تحصیلی بهتری دارند (۱۱-۱۰). تعداد رو به افزایشی از مطالعاتی که رابطه بین آموزش و مراقبت از کودکان در دوران کودکی اولیه و نتایج آن را بر روی کودکان مورد بررسی قرار داده‌اند، مشخص کرده‌اند کودکانی که تجربه دوره پیش دبستانی را دارند، نسبت به کودکانی که چنین تجربه ای ندارند، سلامت اجتماعی-هیجانی و پیشرفت تحصیلی بیشتری در دوره مدرسه از خود نشان داده‌اند (۱۳-۱۲). هم‌چنین، در مطالعات دیگر اثرات مثبت آموزش‌های پیش دبستانی بر دوره نوجوانی افراد نیز مشخص شده است. برای مثال در مطالعه Nguyen و همکاران مشخص شد که روابط معلم-کودک و پداگوژی به طور مستقل و هماهنگ با یکدیگر برای بهبود نتایج تحصیلی و سلامت اجتماعی-عاطفی کودکان عمل می‌کنند (۱۴). در یک مطالعه انجام شده توسط مؤسسه ملی آموزه‌های اولیه مشخص شد که برنامه‌های پیش دبستانی با کیفیت بالا، بهبود قابل توجهی در عملکرد تحصیلی کودکان در سطح ابتدایی دارند. این برنامه‌ها شامل فعالیت‌هایی مانند آموزش مفاهیم اولیه تحصیلی، تقویت مهارت‌های هیجانی، تمرینات حرکتی و بازی‌های آموزشی می‌شوند (۱۵). آماده‌سازی کودکان برای ورود به مدرسه می‌تواند به افزایش اعتماد به نفس، خلاقیت، تمرکز و توجه در کودکان کمک کند (۱۶).

در برنامه‌های مراکز پیش دبستانی به شادابی فضای بازی، رفاه مربیان، فرهنگ عمومی، طراحی مناسب محیط آموزشی، تفاوت های فردی و شرایط فرهنگی بومی کودکان و به ویژگی‌های مراحل رشد و پرورش حواس گوناگون کودکان توجه کافی نمی‌شود، بازی و فعالیت‌های نشاط‌آور در اولویت نیستند، برنامه‌های دوره پیش

[Downloaded from journal.rums.ac.ir on 2026-11-23]
[DOI: 10.61186/jrums.24.4.390]

CCBY-NC.4.0 DEED

دبستانی با اهداف دوره ابتدایی هماهنگ و همسو نیستند، نظارت بر مراکز پیش دبستانی ضعیف است، توزیع جنسیت در کارکنان آموزشی مراکز پیش دبستانی مناسب نیست، فضای فیزیکی مراکز پیش دبستانی عمدتاً مناسب کار آموزشی نیست، تنها تعداد محدودی از کودکان پیش از دبستان می‌توانند از خدمات آموزش های پیش دبستانی استفاده نمایند، در اغلب موارد مکان‌هایی برای تحصیل کودکان پیش دبستانی احداث نگردیده‌اند و در غالب موارد، این اماکن در مدرسه یا منزل مسکونی تشکیل می‌شوند، مواد آموزشی دوره پیش دبستانی کاملاً به‌روز نیستند، تفاوت‌های فرهنگی و زبانی در دوره پیش دبستانی مورد توجه قرار نمی‌گیرند (۱۸-۱۷).

بر اساس جستجوهای انجام شده در زمینه طراحی و اعتباریابی بسته آموزشی برای مربیان پیش دبستانی و بررسی اثربخشی آن در آماده‌سازی کودکان پیش دبستانی جهت ورود موفق به مدرسه، پژوهش منتشر شده‌ای یافت نشد و پژوهش‌های انجام شده بیشتر به آسیب‌شناسی وضعیت موجود برنامه‌های پیش دبستانی پرداخته‌اند و برای وضعیت مطلوب آموزش‌های پیش دبستانی برنامه‌هایی ارائه نکرده‌اند (۱۶، ۸)؛ از این حیث پژوهش حاضر حائز اهمیت و ضرورت است. با توجه به خلاء موجود پژوهش حاضر به‌دنبال طراحی و اعتباریابی بسته آموزشی توان‌مندسازی مربیان پیش دبستانی و بررسی اثربخشی آن در تقویت رشد هیجانی کودکان جهت ورود موفق به مدرسه است.

مواد و روش‌ها

پژوهش حاضر از نظر هدف کاربردی است. رویکرد پژوهش آمیخته اکتشافی (کیفی-کمی) بود که با جمع‌آوری داده‌های کیفی شروع شده و با جمع‌آوری داده‌های کمی ادامه یافت. پژوهش حاضر در سه مرحله شامل تدوین پروتکل، اعتبارسنجی پروتکل و بررسی اثربخشی پروتکل انجام شد. مشارکت کنندگان در بخش کیفی ۱۵ نفر از مربیان پیش دبستانی بودند. روش نمونه-گیری نظری بود و تا رسیدن به درجه اشباع ادامه یافت. این نوع نمونه‌گیری از قاعده انتخاب تدریجی پیروی می‌کند و ماهیتی تکراری دارد. به این صورت که پژوهش‌گر یک نمونه اولیه را انتخاب و داده‌های حاصل از آن را تحلیل می‌کند و سپس نمونه های بیشتری را برای پالایش مقوله‌های در حال ظهور، مجدداً انتخاب می‌کند. این فرایند تا زمانی ادامه می‌یابد تا پژوهش‌گر به مرحله اشباع داده‌ها می‌رسد؛ یعنی به مرحله‌ای که در آن هیچ ایده و داده جدیدی از گسترش بیشتر نمونه‌ها حاصل نمی‌شود (۱۹).

قبل از اخذ انجام مصاحبه نیمه ساختارمند موارد ذیل به عنوان ملاحظات اخلاقی رعایت شد: جلب رضایت آگاهانه برای اخذ مصاحبه، اختیار انصراف در همه مراحل پژوهش، هماهنگی‌های مربوط برای حضور مشارکت کنندگان در محل اخذ مصاحبه، اجازه گرفتن برای ضبط اخذ مصاحبه، محرمانه ماندن اطلاعات ارائه شده، اختیار انصراف از پاسخ به سؤالات. اخذ مصاحبه از شروع مقدمات تا تحلیل نتایج و طراحی مقوله‌ها و زیرمقوله‌ها، در طول یک دوره ۴ ماهه انجام شد. ابتدا ۲ مصاحبه به صورت آزمایشی انجام شد و سپس ۱۶ مصاحبه اصلی تا رسیدن به اشباع انجام شد. بعد از گردآوری داده‌ها از طریق شاخص‌های زیر کیفیت داده ها بررسی شد: به منظور بررسی کیفیت داده‌ها از معیارهای چهارگانه پیشنهادی Lincoln و همکاران (۲۰) شامل اعتبار، تأییدپذیری، اطمینان‌پذیری (وابستگی) و قابلیت انتقال‌پذیری مورد بررسی و تأیید قرار گرفت. برای تجزیه و تحلیل داده‌های کیفی حاصل از مصاحبه، از تحلیل مضمون استفاده شد.

مصاحبه‌ها با هدف طراحی بسته آموزشی توان‌مندسازی مربیان پیش دبستانی و تعیین اثربخشی آن در رشد هیجانی کودکان جهت ورود موفق به مدرسه انجام شد. مصاحبه‌ها در حین گفتگو ضبط گردید و بعد از پایان جلسه بر روی کاغذ پیاده‌سازی شد.

[Downloaded from journal.rums.ac.ir on 2026-11-23]

[DOI: 10.61186/jrums.24.4.390]

CCBY-NC.4.0 DEED

برای تجزیه و تحلیل داده‌های کیفی حاصل از مصاحبه‌ها از روش تحلیل مضمون استفاده شد و کدگذاری باز و محوری برای استخراج زیرمقوله‌ها و مقوله‌ها انجام گردید (۹). سؤالات مصاحبه با مربیان پیش دبستانی موفق که با نظر اساتید طراحی شد، در جدول ۱ آورده شده است.

جدول ۱- سؤالات مصاحبه با مربیان پیش دبستانی در خصوص توان‌مندسازی مربیان پیش دبستانی در رشد هیجانی کودکان جهت ورود موفق به مدرسه

۱- به طور کلی برای آموزش مهارت‌های زندگی چه برنامه‌هایی را اجرا می‌کنید و از چه امکاناتی دارید؟
۲- برای رشد هیجانی کودکان چه برنامه‌هایی را در مدرسه و کلاس اجرا می‌کنید؟
۳- برای رشد اجتماعی کودکان چه برنامه‌هایی را در مدرسه و کلاس اجرا می‌کنید؟
۴- چگونه به کودکان کمک می‌کنید که هیجانات مثبت و منفی خود را شناسایی کنند؟
۵- چگونه به کودکان کمک می‌کنید که علت هیجانات خود را بفهمند؟
۶- برای آگاهی کودک از احساساتش، شناخت از خود، افزایش کنترل او بر احساساتش چه برنامه‌هایی را اجرا می‌کنید؟
۷- چگونه به کودکان کمک می‌کنید که درک کنند در هنگام تعامل با دیگران چه انتظاراتی دارند؟
۸- چگونه به کودکان کمک می‌کنید که همدلی را یاد بگیرند و در روابط بین فردی اجرا کنند؟
۹- برای توانایی ابراز هیجان‌ها از طرف کودکان چه برنامه‌هایی را اجرا می‌کنید؟
۱۰- چگونه به کودکان کمک می‌کنید که بتوانند دوستی‌های مطلوبی با همسالان خود ایجاد کنند؟
۱۱- چگونه به کودکان کمک می‌کنید که بتوانند با دیگران توافق و همکاری کنند؟
۱۲- چگونه به کودکان کمک می‌کنید که قوانین اجتماعی و نقش‌ها را شناسایی و با آن کنار بیایند؟
۱۳- چگونه به کودکان کمک می‌کنید که بتوانند با تغییراتی که برایشان ایجاد می‌شود (مانند تغییر کلاس، جدایی والدین و غیره) کنار بیایند؟

برای مرحله دوم بعد از انجام مصاحبه‌ها بسته تدوین شد. برای اعتباریابی بسته تولید شده از روش نسبت روایی محتوایی (Content Validity Index; CVI) Waltz و Bausell (۲۱) استفاده شد. برای محاسبه CVI از خبرگان خواسته می‌شود میزان مرتبط بودن هر گویه را با طیف چهار قسمتی زیر مشخص کنند: ۱- غیر مرتبط، ۲- نیاز به بازبینی اساسی، ۳-مرتبط اما نیاز به بازبینی و ۴- کاملاً مرتبط. بررسی روایی محتوایی بسته آموزشی توان‌مندسازی مربیان پیش دبستانی از الگوی Waltz و Bausell (۲۱) در پژوهش حاضر طی مراحل زیر انجام شده است: مرحله اول) شناسایی اعضای تعیین روایی محتوایی: معمولاً اعضای ارزیاب روایی باید از متخصصانی تشکیل شوند که در حوزه محتوایی فعالیت داشته باشند تا امکان ارزیابی دقیق و صحیح فراهم شود، لذا در این پژوهش از متخصصان حوزه روان‌شناسی تربیتی، مشاوره و برنامه‌ریزی درسی در این زمینه استفاده شد. از ۲۰ متخصص با مدرک تحصیلی دکتری برای مشارکت در سنجش روایی محتوایی دعوت شد. مرحله دوم) بسته آموزشی توان مندسازی مربیان پیش دبستانی برای متخصصان به منظور تعیین اعتبار روایی ارسال شد و با تماس تلفنی، پی‌گیری‌های لازم در زمینه تکمیل برگه اظهار نظر انجام گردید و در نهایت ۱۵ متخصص برگه ارسالی را تکمیل نمودند. مرحله سوم) ورود داده به نرم‌افزار SPSS نسخه ۲۵، ارزیابی‌های ارسالی توسط گروه متخصصان به نرم‌افزار SPSS وارد شده و توسط این نرم

[Downloaded from journal.rums.ac.ir on 2026-11-23]

[DOI: 10.61186/jrums.24.4.390]

CCBY-NC.4.0 DEED

افزارمحاسبات آماری داده‌ها انجام شد. مرحله چهارم) کمی سازی ارزیابی اعضای تعیین اعتبار از طریق محاسبه نسبت روایی محتوایی (CVI). برای محاسبه این شاخص، تعداد کسانی که گزینه‌های ۳ و ۴ (مرتبط و کاملاً مرتبط) را انتخاب کرده، بر کل تعداد متخصصین تقسیم می‌کنیم. در فرمول ۱ نیز نحوه محاسبه شاخص CVI نشان داده شده است. مقدار CVI در محدوده صفر و یک به دست می‌آید. اگر CVI>۰/۷۹ (بزرگ‌تر از ۰/۷۹) باشد، مورد قبول است؛ اگر بین ۰/۷۰ تا ۰/۷۹ باشد، باید بازبینی انجام شود و اگر کمتر از ۰/۷۰ باشد، مورد قبول نیست و گویه یا شاخص باید حذف شود (۲۱).

(فرمول ۱) $$CVI=\frac{\text{تعداد کسانی که گزینه‌های ۳ و ۴ (مرتبط و کاملاً مرتبط) را انتخاب کرده‌اند}}{\text{تعداد کل متخصصین}}$$

هم‌چنین، برای محاسبه نسبت روایی محتوایی (Content Validity Ratio; CVR)، از خبرگان خواسته می‌شود میزان ضروری بودن هر گویه را با طیف سه قسمتی زیر مشخص کنند: ۱- گویه ضروری است، ۲- گویه مفید است ولی ضروری نیست و ۳- گویه ضرورتی ندارد. با استفاده از فرمول ۲، نحوه محاسبه شاخص CVR نشان داده شده است:

(فرمول ۲) $$CVR=\frac{n_e-N/2}{N/2}$$

در این رابطه: N (تعداد کل متخصصین) و n_e (تعداد کسانی که گزینه ضروری را انتخاب کرده‌اند) می‌باشد. بر اساس تعداد متخصصینی که سؤالات را مورد ارزیابی قرار داده‌اند، حداقل مقدار CVR قابل قبول بر طبق جدول لاوشه (Lawshe) تعیین می‌گردد. بر طبق این جدول، به ازای ۱۵ متخصص، حداقل مقدار قابل قبول برای CVR معادل ۰/۴۹ می‌باشد (۲۱).

پس از اعتباریابی بسته طراحی شده، اثربخشی آن مورد بررسی قرار گرفت. روش پژوهش حاضر در مرحله سوم (بخش کمی)، نیمه آزمایشی با طرح پیش‌آزمون–پس‌آزمون با گروه کنترل و یک مرحله پی‌گیری یک ماهه بود. جامعه آماری این پژوهش را مربیان پیش دبستانی و کودکان مشغول به تحصیل در مراکز پیش دبستانی منطقه ۱۴ شهر تهران در سال تحصیلی ۱۴۰۳-۱۴۰۲ تشکیل دادند.

ملاک‌های ورود به پژوهش برای مربیان عبارت بودند از: جنسیت زن، داشتن تحصیلات مدرک کارشناسی علوم تربیتی گرایش پیش دبستانی، دامنه سنی ۴۰-۲۷ سال، داشتن حداقل سه سال سابقه کار. غیبت بیش از سه جلسه در جلسات آموزش نیز ملاک خروج از پژوهش بود. ملاک‌های ورود به پژوهش برای کودکان عبارت بودند از: جنسیت دختر، تحصیل در دوره پیش دبستانی، زندگی با والدین در زمان اجرای پژوهش، شرکت نکردن در جلسات مشاوره و بازی درمانی در حین اجرای پژوهش حاضر. ملاک‌های خروج از پژوهش نیز عبارت بودند از: غیبت بیش از دو جلسه، انجام ندادن تمرین‌های ارئه شده در جلسات آموزشی.

برای اجرای پژوهش ابتداء کد اخلاق از کمیته اخلاق در پژوهش دانشگاه آزاد اسلامی واحد زنجان به شناسه IR.IAU.Z.REC.1402.123 اخذ شد. سپس به آموزش پرورش شهر تهران برای اخذ مجوز انجام پژوهش در مراکز پیش دبستانی مراجعه و موافقت نامه‌های لازم برای انجام پژوهش در منطقه ۱۴ شهر تهران گرفته شد. سپس از بین مراکز پیش دبستانی منطقه ۱۴، دو مرکز که داوطلب همکاری بودند، انتخاب و به مربیان آن مراکز بسته توان‌مندسازی آموزش داده شد. سپس از آن‌ها خواسته شد بسته آموزشی را به کودکانی که نمره رشد هیجانی پایین‌تر از میانگین داشتند، آموزش دهند. برای آموزش کودکان از بین مراکز

[Downloaded from journal.rums.ac.ir on 2026-11-23]
[DOI: 10.61186/jrums.24.4.390]

CCBY-NC.4.0 DEED

منتخب دو کلاس به صورت تصادفی انتخاب شد و بعد از کسب رضایت آگاهانه برای شرکت در پژوهش از والدینشان، در گروه آزمایش و کنترل جایگزین شدند. از آن‌جایی که برای گروه‌های روانی آموزشی (گروه‌هایی که مهارت‌های روان‌شناختی در آن به اعضاء آموزش داده می‌شود)، حجم نمونه می‌تواند بین ۱۵ تا ۳۰ نفر باشد (۲۲) و هم‌چنین از آن‌جایی که پژوهش حاضر بر روی دانش‌آموزان یک کلاس در محیط طبیعی آموزش آنجام شد، حجم نمونه ۲۵ نفر برای هر گروه مطلوب می‌باشد. برای کورسازی از روش کورسازی تحلیل‌گر داده‌ها استفاده شد. بدین صورت که ارزیاب و تحلیل‌گر داده‌ها، فردی خارج از تیم درمانی انتخاب شد.

بعد از انتخاب نمونه به اعضای گروه آزمایش، آموزش مهارت های هیجانی در ۱۲ جلسه (هر جلسه ۳۰ دقیقه) ارائه شد و این در حالی بود که به اعضای گروه کنترل هیچ مداخله و درمانی ارائه نشد. یک ماه بعد از اخذ پس‌آزمون از هر دو گروه، پی‌گیری برای بررسی ماندگاری اثر دوره آموزشی انجام شد. طول دوره آموزش از ماه تیر تا ماه شهریور سال ۱۴۰۳ بود. ملاحظات اخلاقی شامل رعایت صداقت و امانت‌داری علمی، رضایت آگاهانه برای شرکت در پژوهش، رعایت حق بی‌نام بودن مقیاس‌ها و ناشناس ماندن شرکت کننده‌ها و محرمانه نگه‌داشتن اطلاعات آن‌ها مورد توجه قرار گرفت.

برای جمع‌آوری داده‌ها از پرسش‌نامه زیر استفاده شد. پرسش نامه رشد هیجانی کارکردی: این مقیاس توسط Greenspan و همکارش به منظور بررسی سطح رشد هیجانی-کارکردی کودکان طراحی شده است (۲۳). این پرسش‌نامه شامل ۳۵ سؤال است که مادران، وضعیت کنونی کودک را در شش سطح رشدی (توجه و تنظیم، جذب شدن به روابط انسانی، ارتباط متقابل، حل مسئله اجتماعی مشترک، ایجاد و به کاربستن ایده‌ها و تفکر منطقی) به تفکیک از صفر تا پنج نمره‌گذاری می‌کنند. پایایی به شیوه همسانی درونی این پرسش‌نامه از ۰/۸۹ تا ۰/۹۱ گزارش شده است (۲۴). هم‌چنین، در ایران توسط Mofrad و همکاران، پایایی بازآزمایی با فاصله زمانی یک‌ماهه برای این پرسش‌نامه ۰/۷۳ و ضریب آلفای کرونباخ آن نیز ۰/۹۴ گزارش شده است (۲۵).

کلیه تحلیل‌ها با استفاده از نرم‌افزار SPSS نسخه ۲۵ انجام شد. برای تحلیل داده‌ها در بخش توصیفی از آمار توصیفی شامل فراوانی، درصد، میانگین و انحراف استاندارد استفاده شد. در بخش تحلیل‌های استنباطی، فرضیه‌های پژوهش با استفاده از آنالیز واریانس دوطرفه با اندازه‌گیری‌های مکرر و آزمون تعقیبی Bonferroni مورد بررسی قرار گرفتند. قبل از استفاده از آنالیز واریانس دوطرفه با اندازه‌گیری‌های مکرر، ابتدا پیش‌فرض‌های آن شامل نرمال بودن، همگنی واریانس‌ها بررسی شدند. سطح معناداری در آزمون‌ها ۰/۰۵ لحاظ شد.

نتایج

تعداد ۱۰ نفر از مشارکت کنندگان دارای تحصیلات کارشناسی و ۵ نفر کارشناسی ارشد بودند. دامنه سنی مشارکت کنندگان بخش کیفی از ۴۰-۲۸ سال و سابقه کاری آن‌ها ۲۰-۳ سال بود.

در جدول ۲، بسته آموزشی توان‌مندسازی مربیان پیش دبستانی به منظور تقویت رشد هیجانی کودکان جهت ورود موفق به مدرسه و نتایج اعتباریابی این بسته گزارش شده است. همان طور که در جدول ۲ مشاهده می‌شود، پروتکل تدوین شده دارای اعتبار مطلوبی است.

[Downloaded from journal.rums.ac.ir on 2026-11-23]

[DOI: 10.61186/jrums.24.4.390]

CCBY-NC.4.0 DEED

جدول ۲- نتایج شناسایی مؤلفه‌های بسته آموزشی توان‌مندسازی مربیان پیش دبستانی به منظور تقویت رشد هیجانی کودکان جهت ورود موفق به مدرسه و اعتبارسنجی آن

مقوله‌ها	زیرمقوله‌ها	محتوی و فنون	CVR	CVI
آگاهی هیجانی	خودآگاهی هیجانی	صحبت کردن با / پرسش از کودکان درباره هیجاناتشان، بازخورد دادن به هیجاناتی که کودک تجربه می‌کند (۲)، ثبت هیجانات کودکان / عینیت بخشی به هیجانات کودکان با رنگ‌ها، آموزش درباره هیجانات	۰/۸۷	۰/۸۳
	دگرآگاهی هیجانی (همدلی)	صحبت کردن درباره انیمیشن و قصه‌ها (احساسات و رفتارها): توضیح هیجانات صورتک‌های هیجانی، کمک به درک کودکان از هیجانات شخصیت‌های یک انیمیشن یا قصه، پایان بندی قصه‌ها توسط کودکان./نقاشی برداشت خود از قصه‌ها، آموزش شناخت هیجانات دیگران.	۰/۷۳	۰/۸۹
ابراز هیجان	تفکیک و تمییز هیجانات از یکدیگر با ابراز آن‌ها	تقلید حالت‌های هیجانی در صورتک‌های هیجانی/نشان دادن هیجانات خود با وسایل رنگی و صورتک‌ها/آشنایی با ابراز هیجانات با بازی در نمایش.	۱/۰۰	۰/۸۶
تنظیم هیجان	تکنیک حواس پرتی/شرکت در بازی‌های رقابتی (برد و باخت)/آموزش تنظیم هیجان با بازی چراغ قرمز، پذیرش هیجان‌های منفی از طریق قصه و نمایش		۱/۰۰	۰/۸۷

بعد از اعتباریابی بسته، برای پاسخ به این سؤال که آیا بسته آموزشی توان‌مندسازی مربیان پیش دبستانی در تقویت رشد هیجانی کودکان جهت ورود موفق به مدرسه مؤثر است؟ نتایج به‌دست آمده در جداول ۳ تا ۵ گزارش شده است.

در جدول ۳، میانگین و انحراف معیار متغیر رشد هیجانی در دو گروه (گروه آزمایش و گروه کنترل) و در سه مرحله پیش‌آزمون، پس‌آزمون و پی‌گیری گزارش شده است. بر اساس نتایج جدول ۳، بین میانگین رشد هیجانی در سه مرحله آزمون در گروه آزمایش و کنترل اختلاف وجود دارد و این تفاوت بین مراحل پس‌آزمون و پی‌گیری با مرحله پیش‌آزمون در گروه آزمایش می‌باشد.

جدول ۳- میانگین و انحراف معیار متغیر رشد هیجانی در مراحل پیش‌آزمون، پس‌آزمون و پی‌گیری در دانش‌آموزان دختر دوره پیش دبستانی منطقه ۱۴ شهر تهران در سال تحصیلی ۱۴۰۳-۱۴۰۲

متغیر	گروه	پیش‌آزمون		پس‌آزمون		پی‌گیری یک ماهه	
		میانگین	انحراف معیار	میانگین	انحراف معیار	میانگین	انحراف معیار
رشد هیجانی	آزمایش	۱۲/۶۶	۱/۹۵	۱۸/۱۱	۲/۰۴	۱۸/۰۱	۲/۱۷
	کنترل	۱۳/۱۳	۲/۰۹	۱۳/۰۶	۲/۲۵	۱۲/۸۰	۲/۱۴

قبل از انجام آنالیز واریانس دوطرفه با اندازه‌گیری‌های مکرر، مفروضات آزمون مورد بررسی قرار گرفت. بررسی نرمال بودن داده‌ها با استفاده از آزمون Kolmogorov–Smirnov، نشان داد که برای متغیر رشد هیجانی در مرحله پیش‌آزمون (P=۰/۲۰۱، Z=۰/۱۴۳)، مرحله پس‌آزمون (P=۰/۲۰۱، Z=۰/۱۳۳) و مرحله پی گیری (P=۰/۲۰۱، Z=۰/۱۱۱)، داده‌ها از توزیع نرمال برخور دارند. بررسی همگنی واریانس‌ها با استفاده از آزمون Levene نشان داد که مفروضه همگنی واریانس‌ها برای متغیررشد هیجانی در مرحله پیش‌آزمون (P=۰/۶۸۴، F=۰/۲۷)، مرحله پس‌آزمون (P=۰/۵۴۳، F=۰/۳۴) و مرحله پی‌گیری (P=۰/۹۸۲، F=۰/۰۱)، رعایت شده

CCBY-NC.4.0 DEED

[Downloaded from journal.rums.ac.ir on 2026-11-23]
[DOI: 10.61186/jrums.24.4.390]

است. نتایج آزمون t گروه‌های مستقل نشان داد که بین نمرات پیش‌آزمون دو گروه تفاوت معناداری وجود ندارد (P=۰/۳۴۴، t=۰/۶۳). نتایج آزمون کرویت Mauchly معنادار به‌دست آمد (P=۰/۰۱۳، W=۹/۳۸)، بنابراین پیش‌فرض کرویت برای متغیرهای پژوهش رعایت نشده است. برای حل این مشکل از آزمون تعدیل شده Greenhouse-Geisser استفاده شد.

در جدول ۴، نتایج آزمون اثرهای درون گروهی و بین گروهی با استفاده از آنالیز واریانس دوطرفه با اندازه‌گیری‌های مکرر گزارش شده است. نتایج جدول ۴ نشان می‌دهد اثر گروه (بین گروهی) معنادار است (P=۰/۰۰۲، F=۱۱/۵۰). بنابراین، نتیجه گرفته می شود میانگین کل نمره رشد هیجانی، بین گروه‌ها تفاوت معناداری با یکدیگر دارد. مقدار اتا (اندازه اثر) نشان می‌دهد که ۳۴ درصد از تغییرات میانگین نمره رشد هیجانی به‌وسیله عامل بین گروهی تبیین می‌شود. اثر زمان (درون گروهی) معنادار می‌باشد (P<۰/۰۰۱، F=۶۴/۰۸). بنابراین، نتیجه گرفته می‌شود در کل، تغییرات میانگین نمره رشد هیجانی در سه مرحله اندازه‌گیری پیش‌آزمون، پس‌آزمون و پی‌گیری متفاوت می‌باشد. همان‌طور که مقدار اتا (اندازه اثر) نشان می‌دهد ۶۹ درصد از تغییرات میانگین نمره رشد هیجانی به‌وسیله عامل درون گروهی تبیین می‌شود. همین‌طور، اثر تعاملی درون گروهی بین زمان و گروه معنادار می باشد (P<۰/۰۰۱، F=۷۸/۰۳). بدین معنی که شیب تغییرات میانگین نمره رشد هیجانی در طول دوره مطالعه، در دو گروه متفاوت می‌باشد و مقدار اتا (اندازه اثر) نیز نشان می‌دهد که ۷۳ درصد از تغییرات میانگین نمره رشد هیجانی به‌وسیله تعامل بین سطوح زمان با گروه قابل تبیین می‌باشد (جدول ۴).

جدول ٤- نتایج آنالیز واریانس دوطرفه با اندازه‌گیری‌های مکرر جهت اثربخشی بسته آموزشی توان‌مندسازی مربیان پیش دبستانی در رشد هیجانی کودکان جهت ورود موفق به مدرسه

منبع	مجموع مجذورات	درجه آزادی	میانگین مجذورات	مقدار F	مقدار P	اندازه اثر
گروه	۱۳۹/۳۷	۲	۱۳۹/۳۷	۱۱/۵۰	۰/۰۰۲	۰/۳۴
زمان	۸۱/۳۵	۱/۵۴	۵۲/۶۲	۶۴/۰۸	<۰/۰۰۱	۰/۶۹
زمان*گروه	۹۹/۰۸	۱/۵۴	۶۴/۰۹	۷۸/۰۳	<۰/۰۰۱	۰/۷۳

در ادامه، چون اثر اصلی درون گروهی معنادار بود، به بررسی تفاوت میانگین زوجی با آزمون Bonferroni پرداخته شد. در جدول ۵، نتایج بررسی میانگین متغیر درون گروهی رشد هیجانی کودکان گزارش شده است. همان‌طور که نتایج جدول ۵ نشان می‌دهد، در گروه آزمایش از نظر رشد هیجانی بین میانگین نمرات پیش‌آزمون با نمرات پس‌آزمون و پی‌گیری تفاوت وجود دارد، اما بین نمرات پس‌آزمون و پی‌گیری تفاوت معنادار قابل مشاهده نیست. به عبارت دیگر، آموزش توان‌مندسازی مربیان بر رشد هیجانی گروه نمونه مؤثر بوده است. در ادامه، این تفاوت در گروه کنترل نیز بررسی شد که نتایج نشان می‌دهد از نظر متغیر رشد هیجانی بین میانگین نمرات پیش‌آزمون، پس‌آزمون و پی‌گیری تفاوت معناداری وجود ندارد.

[Downloaded from journal.rums.ac.ir on 2026-11-23]

[DOI: 10.61186/jrums.24.4.390]

CCBY-NC.4.0 DEED

جدول ۵- نتایج آزمون Bonferroni مقایسه میانگین نمره رشد هیجانی برحسب مراحل اندازه‌گیری به تفکیک گروه‌های مورد بررسی در دانش‌آموزان دختر دوره پیش دبستانی منطقه ۱٤ شهر تهران در سال تحصیلی ۱٤۰۳-۱٤۰۲

گروه‌ها	زمان I	زمان J	تفاوت میانگین (i-j)	مقدار P
گروه آزمایش	پیش‌آزمون	پس‌آزمون	-۴/۱۳	< ۰/۰۰۱
		پی‌گیری	-۴/۳۳	< ۰/۰۰۱
	پس‌آزمون	پی‌گیری	۰/۲۰۰	۰/۹۹۹
گروه کنترل	پیش‌آزمون	پس‌آزمون	۰/۰۶	۰/۹۹۹
		پی‌گیری	۰/۳۳	۰/۷۱۲
	پس آزمون	پی‌گیری	۰/۲۶	۰/۷۸۴

بحث

پژوهش حاضر با هدف تدوین بسته آموزشی توان‌مندسازی مربیان پیش دبستانی و بررسی اثربخشی آن در تقویت رشد هیجانی کودکان جهت ورود موفق به مدرسه انجام شد. نتایج اعتباریابی نشان داد که CVR و CVI بسته تدوین شده به‌ترتیب بالاتر از ۰/۴۹ و ۰/۷۹ است و بنابراین اعتبار بسته آموزشی تأیید گردید. نتایج بخش کمی نشان داد آموزش بسته توان‌مندسازی به طور معناداری بر افزایش رشد هیجانی کودکان پیش دبستانی مؤثر بوده و تأثیر آن ماندگاری داشته است. این نتیجه با مطالعات Melhuish همکاران (۱۲)، Aydoğdu و همکاران (۱۳)، Nguyen (۱۴) همسو است.

در تبیین این یافته می‌توان گفت کودکان در چارچوب روابط نزدیک و قابل اعتماد است که رشد می‌کنند و عشق، محبت، امنیت و تشویق از جمله این روابط است. تبادل هیجانات و فراهم کردن حس بنیادی ارتباط برای رشد کودک ضروری است و در واقع ظرفیت‌های اجتماعی، شناختی زبانی و هیجانی همه از طریق روابط تعاملی که شامل تبادل هیجانات و عواطف می‌شود، رشد می‌یابد (۲۶). بنابراین، کودکان با برقراری تعاملات هیجانی با مراقبان خود به رشدی دست می‌یابند که منجر به رشد ساختارهای روانی سطح بالا در ایشان می‌شود. لذا به نظر می‌رسد آموزش توان‌مندسازی مربیان پیش دبستانی خرد بتواند دربرگیرنده مناسبی برای سه عنصر یاد شده باشد و از این رو افزایش رشد هیجانی کودکان پیش دبستانی دور از انتظار نیست.

در تبیین دیگری می‌توان گفت بسته آموزشی توان‌مندسازی مربیان پیش‌دبستانی می‌تواند اثرات بسیار مثبتی بر رشد هیجانی کودکان داشته باشد که در نهایت به موفقیت آن‌ها در مدرسه کمک می‌کند. توان‌مندسازی مربیان پیش دبستانی نقش اساسی در رشد هیجانی کودکان و آمادگی آن‌ها برای ورود موفق به مدرسه دارد. مربیان آموزش دیده می‌توانند به کودکان کمک کنند تا احساسات خود را بشناسند، آن‌ها را به درستی بیان کنند و روش‌های مناسبی برای مدیریت هیجانات خود بیاموزند. این مهارت‌ها موجب می‌شود که کودکان در محیط مدرسه با چالش‌های جدید بهتر کنار بیایند. علاوه بر این، مربیان توان‌مند می‌توانند مهارت‌های اجتماعی کودکان را تقویت کنند. آن‌ها به کودکان یاد می‌دهند که چگونه با دیگران ارتباط برقرار کنند، نوبت را رعایت کنند، همکاری داشته باشند و احساسات دیگران را درک کنند. این مهارت‌ها به کودکان کمک می‌کند تا در محیط مدرسه ارتباطات سالم‌تری برقرار کنند و اعتماد به نفس بیشتری داشته باشند.

[Downloaded from journal.rums.ac.ir on 2026-11-23]

[DOI: 10.61186/jrums.24.4.390]

CCBY-NC.4.0 DEED

ایجاد محیطی امن و حمایت‌گر از دیگر جنبه‌های مهمی است که مربیان آموزش دیده می‌توانند فراهم کنند. کودکان در چنین محیطی احساس امنیت بیشتری دارند و می‌توانند احساسات خود را بدون ترس از قضاوت بیان کنند. این امر در کاهش اضطراب جدایی و ترس از مدرسه نیز بسیار مؤثر است، زیرا کودکان زمانی که احساس امنیت کنند، با آرامش بیشتری به محیط جدید وارد می‌شوند. تقویت اعتماد به نفس و استقلال در کودکان از دیگر مزایای توان‌مندسازی مربیان است. مربیان می‌توانند با دادن فرصت‌های تصمیم‌گیری و مسئولیت‌پذیری، حس خودکارآمدی را در کودکان تقویت کنند. این امر باعث می‌شود که کودکان در مدرسه با اعتماد به نفس بیشتری عمل کنند و با انگیزه بیشتری در فعالیت‌های آموزشی شرکت کنند. یکی دیگر از مزایای توان مندسازی مربیان، توانایی شناسایی سریع مشکلات هیجانی در کودکان است. مربیان آموزش دیده می‌توانند علائم اضطراب، پرخاشگری یا کمرویی بیش‌ازحد را زودتر تشخیص داده و راه کارهای مناسبی برای کمک به کودک ارائه دهند. مداخله زودهنگام در این زمینه می‌تواند از بروز مشکلات جدی‌تر در آینده جلوگیری کند. بنابراین، توان‌مندسازی مربیان پیش دبستانی نه تنها به رشد هیجانی کودکان کمک می‌کند، بلکه آن‌ها را برای یک ورود موفق و سازگارانه به محیط مدرسه آماده می‌سازد.

از آن‌جایی که نمونه پژوهش حاضر مربیان زن و نوآموزان دختر بودند، تعمیم نتایج به سایر گروه‌ها با احتیاط همراه است. پیشنهاد می‌شود مطالعه حاضر در سایر شهرها نیز انجام شود، هم‌چنین دوره‌های پی‌گیری در مطالعات بعدی بیشتر شود و اثر جنسیت نیز بررسی شود.

نتیجه‌گیری

نتایج مطالعه حاضر نشان داد اعتباریابی بسته آموزشی توان‌مندسازی مربیان پیش دبستانی برای رشد هیجانی کودکان دارای چهار زیر مقوله شامل خودآگاهی هیجانی، دگرآگاهی هیجانی (همدلی)، تفکیک و تمییز هیجانات از یکدیگر و فنون تنظیم هیجان بود و بسته تدوین شده از روایی مطلوبی برخوردار است و به طور معناداری بر افزایش رشد هیجانی کودکان پیش دبستانی مؤثر بود. لذا توصیه می‌شود مربیان مراکز پیش دبستانی از این بسته به منظور رشد هیجانی کودکان پیش دبستانی استفاده کنند.

تشکر و قدردانی

از تمامی دانش‌آموزانی که به عنوان مشارکت کننده در پژوهش حاضر شرکت داشتند و خانواده‌های آن‌ها که رضایت و همراهی لازم را نشان دادند و هم‌چنین مسؤلان آموزش و پرورش شهر تهران که برای اجرای پژوهش همکاری کردند، تشکر می‌شود.

تعارض در منافع: نویسندگان هیچ‌گونه تعارض منافعی در انتشار این مطالعه ندارند.

حامی مالی: پژوهش حاضر بدون دریافت حمایت مالی از نهاد یا سازمانی انجام شده است.

ملاحظات اخلاقی (کد اخلاق): مقاله حاضر برگرفته از رساله دکتری رشته روان‌شناسی تربیتی دانشگاه آزاد اسلامی واحد زنجان است. فرم کلی رضایت آگاهانه توسط شرکت کنندگان پر شد که نزد محقق محفوظ می‌باشد و در کمیته اخلاق دانشگاه آزاد اسلامی واحد زنجان، با کد اخلاق IR.IAU.Z.REC.1402.123 تصویب شد. معیارهای اخلاقی شامل کسب کد اخلاق از کمیته اخلاق در دانشگاه، اخذ رضایت کتبی از شرکت کنندگان به منظور توزیع پرسش‌نامه و اجرای آموزش‌های مربوطه، رعایت صداقت و امانت‌داری علمی، رضایت آگاهانه برای شرکت در پژوهش، رعایت حق بی‌نام بودن مقیاس‌ها و ناشناس ماندن آزمودنی‌ها و محرمانه نگه‌داشتن اطلاعات آن‌ها مورد توجه قرار گرفته است.

[Downloaded from journal.rums.ac.ir on 2026-11-23]

[DOI: 10.61186/jrums.24.4.390]

CCBY-NC.4.0 DEED

مشارکت نویسندگان

- **طراحی ایده:** مریم سلطانی نژاد، همام مؤیدفر
- **روش کار:** مریم سلطانی نژاد، فاطمه نظری، همام مؤیدفر
- **جمع‌آوری داده‌ها:** مریم سلطانی نژاد
- **تجزیه و تحلیل داده‌ها:** مریم سلطانی نژاد، همام مؤیدفر
- **نظارت:** مریم سلطانی نژاد، همام مؤیدفر
- **مدیریت پروژه:** فاطمه نظری
- **نگارش – پیش‌نویس:** مریم سلطانی نژاد
- **نگارش – بررسی و ویرایش:** مریم سلطانی نژاد، فاطمه نظری، همام مؤیدفر

References

1. Nabidzhanovna BS. Theoretical basis for the formation of communication skills in preschool children through role-playing games. *European International Journal of Multidisciplinary Research and Management Studies* 2025; 5(01): 35-8.
2. Rege M, Størksen I, Solli IF, Kalil A, McClelland MM, Ten Braak D, et al. The effects of a structured curriculum on preschool effectiveness: A field experiment. *Journal of Human Resources* 2024; 59(2): 576-603.
3. Majorano M, Bastianello T, Bodea-Hategan C, Fantuzzi P, Fontana G, Hoste E, et al., editors. Early literacy skills and later reading and writing performance across countries: The effects of orthographic consistency and preschool curriculum. *Child & Youth Care Forum* 2021 (Dec (Vol. 50, pp. 1063-1085)) Springer US.
4. Rostamzadeh F. Preschool Education and Students' Skills. Tehran: Azadi Qalam Publications; 202: 45-78. [Farsi]
5. Gavipanjeh E. Investigating the role of play in children's emotional and social development. Tehran: Tolo Mujaddid Publications; 2023: 93-119. [Farsi]
6. Kambona W, Ndibalema P. Examining inequalities in provision of early childhood education in Tanzania: a systematic review. *Cogent Education* 2025; 12(1): 2439161.
7. Andrew A, Attanasio OP, Bernal R, Sosa LC, Krutikova S, Rubio-Codina M. Preschool quality and child development. *Journal of Political Economy* 2024; 132(7): 2304-45.
8. Fort M, Ichino A, Zanella G. Cognitive and noncognitive costs of day care at age 0–2 for children in advantaged families. *Journal of Political Economy* 2020; 128(1): 158-205.
9. Araujo MC, Carneiro P, Cruz-Aguayo Y, Schady N. Teacher quality and learning outcomes in kindergarten. *The Quarterly Journal of Economics* 2016; 131(3): 1415-53.
10. Smajlović Orman N, Novalić A, Popovac M, El Sayed A, editors. Sustainable model of preschool education facilities. International Conference "New Technologies, Development and Applications" 2023: Springer.

[Downloaded from journal.rums.ac.ir on 2026-11-23]

[DOI: 10.61186/jrums.24.4.390]

CCBY-NC.4.0 DEED

11. Kostelnik MJ, Soderman AK, Whiren AP, Rupiper ML. Developmentally appropriate curriculum: Best practices in early childhood education. Pearson 2024.
12. Melhuish E, Ereky-Stevens K, Petrogiannis K, Ariescu A, Penderi E, Rentzou K, et al. A review of research on the effects of early childhood education and care (ECEC) on child development. *Curriculum Quality Analysis and Impact Review of European Early Childhood Education and Care*. 2015 Sep 15.
13. Aydoğdu F, Gürsoy F, Aral N. Social Emotional Well-Being, Psychological Resilience and Behavioural Problems in Preschool Children: The Mediating Role of Emotion Regulation. *Asia-Pacific Journal of Research in Early Childhood Education* (18). 2023; 1: 25-53.
14. Nguyen NT. The Lived Experience of Preschool Children Ages 3-4: The Practices of Independence in the Case Some Pre School in Vietnam. *Journal of Education, Society and Behavioral Science* 2023.
15. Friedman-Krauss AH, Barnett WS, Garver KA, Hodges KS ,Weisenfeld G, Gardiner BA, et al. The State of Preschool 2021: State Preschool Yearbook. *National Institute for Early Education Research* 2022.
16. Imnamkhao S, Sridan W, Dunnington RM. The Impact of The Participatory Program on Preschool Children's Executive Function Skills in Thailand. *The Malaysian Journal of Nursing (MJN)* 2024; 15(3): 16-22.
17. Paydar Ardakani F. The role of preschool education in increasing social development and creativity of students. Tehran: Andishe Moaser Publications; 2024: 68-79. [Farsi]
18. Shakrollehpour M. The Relationship between Education and Students' Social Development. Karafarin Aria Publications: Tehran; 2024: 84-98. [Farsi]
19. Turner C, Astin F. Grounded theory: what makes a grounded theory study? *European Journal of Cardiovascular Nursing* 2021; 20(3): 285-9.
20. Lincoln YS, Lynham SA, Guba EG. Paradigmatic controversies, contradictions, and emerging confluences, revisited. *The Sage handbook of qualitative research* 2011; 4(2): 97-128.
21. Waltz CF, Bausell BR. Nursing research: design statistics and computer analysis: Davis Fa; 1981.
22. Corey MS, Corey G, Corey C. Groups: Process and practice: Cengage Learning; 2018.
23. Greenspan J, Greenspan SI. Functional emotional developmental questionnaire (FEDQ) for childhood: A preliminary report on the questions and their clinical meaning. *Journal of Developmental and Learning Disorders* 2002; 6: 71-116.
24. Greenspan SI, Wieder S. Engaging autism: Using the floortime approach to help children relate, communicate, and think. Da Capo Lifelong Books 2006 Mar 28.
25. F Mofrad. The Relationship between Mother -Child Relationship with Functional Emotional Development and Language Pragmatic Development in Preschool Children. Mashhad, Iran: Ferdowsi University of Mashhad; 2011. [Farsi]

[Downloaded from journal.rums.ac.ir on 2026-11-23]

[DOI: 10.61186/jrums.24.4.390]

CCBY-NC.4.0 DEED

Designing and Validating an Educational Package for Empowering Preschool Teachers and Investigating Its Effectiveness in Promoting Children's Emotional Development for a Successful Transition to School: A Mixed-Methods Study

Maryam Soltaninejad[1], Homam Moyedfar[2], Fatemeh Nazari[3]

Received: 09/02/25 Sent for Revision: 10/03/25 Received Revised Manuscript: 14/05/25 Accepted: 17/05/25

Background and Objectives: Early childhood education programs, if well designed, can have positive, significant, and long-term effects on children. The present study aimed to design and validate a training package for empowering preschool teachers and to determine its effectiveness in promoting children's emotional development for a successful entry into school.

Materials and Methods: This study employed a mixed-methods research design. In the qualitative part, 15 teachers working in preschool centers in Tehran were interviewed. Then, content validation was conducted by 15 curriculum planning experts using the Content Validity Ratio (CVR) and Content Validity Index (CVI) methods of Waltz and Bausell (1981). In the quantitative part, there were 50 preschool children who were randomly selected and replaced in the experimental and control groups (25 children in each group). The Greenspan Emotional Development Questionnaire (2002) was used to collect data. The data were analyzed using two-way repeated measures analysis of variance (ANOVA).

Results: The results showed that the educational package for empowering preschool teachers for children's emotional development had four subcategories including emotional self-awareness, emotional deviance, separation and differentiation of emotions from each other, and emotion regulation techniques. The results showed that the CVR and CVI values of the developed package was higher than 0.49 and 0.79, respectively. The quantitative results showed that the training package for empowering preschool children was significantly effective in increasing the emotional development of preschool children ($F=78.03$, $p<0.001$).

Conclusion: According to the current results, it is recommended that educational psychologists and preschool teachers use the developed educational model to enhance the emotional development of preschool children.

Keywords: Educational content, Preschool teachers, Emotional development, Preschool children, Blended learning

Funding: This study did not have any funds.

Conflict of interest: None declared.

Ethical considerations: The Ethics committee of Islamic Azad University, Zanjan Branch, approved the study (IR.IAU.Z.REC.1402.123).

Authors' contributions:

- **Conceptualization:** Maryam Soltaninejad, Homam Moayedfar
- **Methodology:** Maryam Soltaninejad, Fatemeh Nazari, Homam Moayedfar
- **Data collection:** Maryam Soltaninejad
- **Formal analysis:** Maryam Soltaninejad, Homam Moayedfar
- **Supervision:** Maryam Soltaninejad, Homam Moayedfar
- **Project administration:** Fatemeh Nazari
- **Writing - original draft:** Maryam Soltaninejad
- **Writing - review & editing:** Maryam Soltaninejad, Fatemeh Nazari, Homam Moayedfar

Citation: Soltaninejad M, Moyedfar H, Nazari F. Designing and Validating an Educational Package for Empowering Preschool Teachers and Investigating Its Effectiveness in Promoting Children's Emotional Development for a Successful Transition to School: A Mixed-Methods Study. *J Rafsanjan Univ Med Sci* 2025; 24 (4): 390-402. [Farsi]

1- PhD Student in Education Psychology, Zanjan Branch, Islamic Azad University Zanjan, Iran
2- Assistant Prof., Dept. of Psychology, Zanjan Branch, Islamic Azad University Zanjan, Iran , ORCIDE: 0000-0002-3585-7616
(Corresponding Author) Tel: (024)33469500, E-mail: Moayedfar@jau.ax.ir
3- Assistant Prof., Dept. of Psychology, Zanjan Branch, Islamic Azad University Zanjan, Iran

CCBY-NC.4.0 DEED

[Downloaded from journal.rums.ac.ir on 2026-11-23]

[DOI: 10.61186/jrums.24.4.390]